

Základná škola Pavla Horova Michalovce

ŠKOLSKÝ ROK: 2017/2018

8 . ROČNÍK

OBČIANSKA NÁUKA

Vypracovala: Mgr. Andrea Palkociová

Obsah

Charakteristika predmetu	2
Ciele predmetu.....	2
Kľúčové kompetencie.....	2
Obsahový štandard	3
Výkonový štandard	4
Pedagogické stratégie	5
Učebné zdroje	5
Hodnotenie	5
Tematický plán	7

Učebné osnovy vypracované na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 2, schváleného 19.6.2008.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť 2. STUPEŇ ZŠ - ISCED 2

Charakteristika predmetu.

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

V 8. ročníku sa predmet občianska výchova bude vyučovať v časovej dotácii 1 hodina týždenne, ročne 33 vyučovacích hodín.

Ciele predmetu.

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Kľúčové kompetencie

v oblasti komunikačných schopností:

- vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme,
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
- zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
- vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie
- v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:
- navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov,
- využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh,

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť 2. STUPEŇ ZŠ - ISCED 2

- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie.

v oblasti sociálnych kompetencií:

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať,
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení.

v oblasti interpersonálnych kompetencií

- prejavovať pozitívny vzťah k sebe i iným
- efektívne pracovať v kolektíve
- vedieť racionálne riešiť konfliktné situácie,
- vedieť sa správať empaticky a asertívne
- budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku
- na základe sebareflexie si svoje ciele a priority stanovovať v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami
- dokázať odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch.

v oblasti občianskych kompetencií

- uvedomovať si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápať svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomovať si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života, zaujíma k nim stanoviská a aktívne podporovať udržateľnosť kvality životného prostredia,

Obsahový štandard

Dejiny demokracie, priama a nepriama demokracia , princípy demokracie , občianska spoločnosť a demokratický štát, volebné právo, voľby parlamentné a komunálne, štátna správa, samospráva, monarchie, republiky, diktatúry, Ústava SR – základný zákon štátu, členenie ústavy , preambula , 2. Hlava Ústavy SR, štátna moc , zložky štátnej moci , zákonodarná moc , výkonná moc, prezident , súdna moc , Národná rada Slovenskej republiky, zákonodarný proces, Zbierka zákonov, platnosť a účinnosť zákona, právo, právny štát, právna norma, druhy noriem, súdy , prokuratúra, advokácia , notárstvo, právne vedomie a jeho vývoj, právne predpisy, odvetvia práva, právo súkromné a verejné, Zákon o rodine, manželstvo, trestný zákon, trestný čin, trestná zodpovednosť, prezumpcia nevinny, zadržanie, obvinenie, odsúdenie, trest

Výkonový štandard

Žiak vie vysvetliť význam slova demokracia. Pozná korene demokracie. Vie vysvetliť priamu a nepriamu demokraciu a uviesť príklady, vymenovať princípy demokracie, posúdiť podľa konkrétnych situácií stav demokracie v krajine, ako môžu občania ovplyvňovať riadenie štátu. Rozumie pojmu politická pluralita, vie vysvetliť čo znamená všeobecné a rovné volebné právo, význam slobodných volieb v demokratickej spoločnosti, pozná rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami, zaujíma sa o komunálne voľby v obci. Vie rozlíšiť orgány štátnej moci od samosprávnych orgánov, pozná starostu svojej obce, zaujíma sa o činnosť obecnej samosprávy. Žiak vie vysvetliť príčiny vzniku štátu, charakterizovať všetky znaky štátu, nakresliť vlajku SR, ovláda text štátnej hymny, vie vzdať úctu štátnym symbolom, uviesť príklady na jednotlivé vnútorné funkcie štátu, vysvetliť úlohu štátu z hľadiska jeho vonkajších funkcií, charakterizovať vzťahy SR so susednými štátmi. Vie rozlíšiť medzi absolutistickou a parlamentnou formou monarchie, uviesť konkrétne typy príkladov na demokratickú a nedemokratickú formu republiky, príklady na typy diktatúr z minulosti i súčasnosti, chápe význam ústavy pre riadenie štátu. Pozná obsah Ústavy SR. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie zdôvodniť, prečo je II. Hlava Ústavy SR pre občanov najdôležitejšia, vysvetliť, ako a prečo vzniká štátna moc, vymenovať orgány štátnej moci, vymenovať úlohy parlamentu, kto a ako vykonáva moc v štáte. Pozná základné právomoci prezidenta. Pozná význam súdov. Vie vysvetliť príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky, porovnať jednotlivé zložky štátnej moci, popísať priebeh plenárneho zasadnutia parlamentu – NR SR., charakterizovať úlohu prezidenta v zákonodarnom procese. Dokáže rozlišovať medzi platnosťou zákona a účinnosťou zákona, definovať pojem právo, zdôvodniť spätosť štátu a práva, uviesť príklady z bežného života na platnosť nadosobnej moci zákona. Vie charakterizovať jednotlivé druhy noriem, na konkrétnych príkladoch rozlišovať medzi jednotlivými druhmi noriem, popísať funkcie jednotlivých právnych inštitúcií SR, vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie súdneho pojednávania na vyučovacej hodine, dokáže rozlíšiť služby advokáta a notára, popísať prepojenosť právneho vedomia s právnym poriadkom štátu, zdôvodniť praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho právneho vedomia, definovať pojem právne predpisy, hierarchizovať pojmy právneho systému SR, opísať dve vybrané odvetvia verejného práva a tri vybrané odvetvia súkromného práva, vysvetliť poslanie Zákona o rodine a jeho úlohy. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie, týkajúcej sa trestného činu, na vyučovacej hodine, zdôvodniť potrebu dodržiavania zákonov SR.

Prierezová téma	
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	Občiansky život ako proces formovania demokracie. Štát a právo
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	Štát a právo.
MEDIÁLNA VÝCHOVA	Občiansky život ako proces formovania demokracie
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	Štát a právo. Občiansky život ako proces formovania demokracie
DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE	Štát a právo.
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	Občiansky život ako proces formovania demokracie

ZŠ P. HOROVA
MICHALOVCE

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť 2. STUPEŇ ZŠ - ISCED 2

Pedagogické stratégie

Vyučovacie metódy využívané v predmete: V predmete budú preferované aktivizačné metódy kladúce dôraz na samostatnú prácu študenta, rozvoj tvorivého a divergentného myslenia. K aktivizujúcim metódam môžeme zaradiť nasledujúce metódy - problémovo-výkladová, heuristická, výskumná, brainstorming (burza nápadov), brainwriting (písomná podoba brainwritingu), didaktické hry a súťaže, inscenačné metódy, dialogické metódy, diskusia, motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor.. Aktivizačné metódy budú doplnené metódami priameho prenosu poznatkov (výklad, opis, vysvetľovanie, rozprávanie). Do výučby občianskej výchovy začleníme projektové vyučovanie zamerané na rozvoj medzipredmetových vzťahov. Vo vyučovacom procese bude využívaná frontálna práca (pedagóg pracuje s celou triedou), individuálna práca (pedagóg je v interakcii s jedným študentom), skupinová práca (študenti spoločne pracujú na určitej úlohe), projektové vyučovanie

Vyučovacie formy využívané v predmete: skupinová práca, individuálna práca, frontálna práca

Učebné zdroje

súbor učebníc občianskej výchovy:

KRSKOVÁ, Alexandra- KRÁTKA, Darina: 1994. *Občianska výchova pre 8.ročník základných škôl*. Prvé vydanie. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1994

KRSKOVÁ, Alexandra *et al.* 2004. *Občianska výchova pre 8.ročník základných škôl*. Štvrté vydanie. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2004. ISBN 80-10-00398-1

aktuálne zdroje z internetu

http://www.zsphorova.sk/modernaskola/obcianska_vychova/index.html

prezentácie a pracovné listy vytvorené pedagógom

dataprojektor, notebook

Hodnotenie

Spôsoby a kritériá hodnotenia sú stanovené klasifikačným poriadkom školy. Predmet občianska náuka bude klasifikovaný známku. Pri jeho klasifikácii budeme vychádzať z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základných škôl s účinnosťou od 1.mája 2011. Výsledné hodnotenie žiaka zohľadňuje jeho výsledky vo všetkých oblastiach prípravy na vyučovací proces tj. ústny prejav a písomný prejav (najmenej dvakrát za polrok) a individuálne aktivity (ak sa budú realizovať-t.j. referáty, prezentácia materiálu súvisiaceho s preberaným učivom- knihy, video, aktivita študenta na hodine).

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť 2. STUPEŇ ZŠ - ISCED 2

Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných prác a praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní. Hodnotenie žiaka so špecifickými poruchami učenia bude v súlade so závermi a odporúčaním pedagogicko-psychologického vyšetrenia.

Písomné práce budú rozvrhnuté rovnomerne na celý školský rok. Termín konania písomných prác pedagóg oznámi vopred na vyučovacej hodine alebo na internetovej stránke školy. Termín na vykonanie písomnej skúšky, ktorá má trvať viac ako 25 minút, prekonzultuje učiteľ s triednym učiteľom.

Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami:

- 1 – výborný,
- 2 – chválitebný,
- 3 – dobrý,
- 4 – dostatočný,
- 5 – nedostatočný.

V prípade písomných prác budeme využívať nasledujúcu percentuálnu stupnicu :

Stupeň 1: 100% - 90%

Stupeň 2: 89 %- 75%

Stupeň 3: 75% - 50%

Stupeň 4: 49% - 30%

Stupeň 5: 29% - 0%

V prípade, že bude súčasťou hodnotenia žiaka tvorba vlastného projektu alebo prezentácie, pedagóg bude pri jeho hodnotení zohľadňovať nasledujúce kritéria.

- náročnosť zvolenej témy, jej obsahové zvládnutie
  - logická štruktúra spracovanej témy
  - zaujímavosti a doplnenie základného učiva
  - grafická úprava
  - prezentovanie projektu pred spolužiakmi

Tematický plán

Predmet: Občianska náuka

Ročník: 8. ročník

Časová dotácia: 33 hodín/ročne, 1 hodina týždenne, bez navýšenia časovej dotácie, bez navýšenia obsahového a výkonového štandardu

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Štát a právo 33 hodín	Štát a jeho podstata / 2 hod	- štát - znaky štátu	Žiak vie vysvetliť príčiny vzniku štátu. Vie charakterizovať všetky znaky štátu. Vie nakresliť vlajku SR. Ovláda text štátnej hymny. Vie vzdať úctu štátnym symbolom
	Funkcie štátu / 2 hod	- funkcie štátu vnútorné funkcie vonkajšie funkcie - monarchia	Vie uviesť príklady na jednotlivé vnútorné funkcie štátu. Vie vysvetliť úlohu štátu z hľadiska jeho vonkajších funkcií. Vie charakterizovať vzťahy SR so susednými štátmi

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť 2. STUPEŇ ZŠ - ISCED 2

	Formy vlády / 2 hod	<ul style="list-style-type: none"> - republika - diktatúra 	<p>Vie rozlíšiť medzi absolutistickou a parlamentnou formou monarchie. Vie uviesť konkrétne typy príkladov na demokratickú a nedemokratickú formu republiky. Vie uviesť príklady na typy diktatúr z minulosti i súčasnosti</p>
	Zložky štátnej moci / 1 hod	<ul style="list-style-type: none"> - zákonodarná - výkonná - súdna 	<p>Vie vysvetliť príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky. Vie porovnať jednotlivé zložky štátnej moci.</p>
	Ústava Slovenskej republiky / 1 hod	<p>Ústava SR – základný zákon štátu</p> <ul style="list-style-type: none"> - členenie ústavy - preambula - 2. Hlava Ústavy SR 	<p>Chápe význam ústavy pre riadenie štátu. Pozná obsah Ústavy SR. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie zdôvodniť, prečo je II. Hlava Ústavy SR pre občanov najdôležitejšia.</p>
	Kto nám vládne (štátna moc / 3 hod Zákonodarná moc)	<p>štátna moc</p> <ul style="list-style-type: none"> - zložky štátnej moci - zákonodarná moc - parlament – NR SR - zákon - zákonodarný proces - Zbierka zákonov - platnosť zákona - účinnosť zákona 	<p>Vie vysvetliť, ako a prečo vzniká štátna moc. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie vymenovať úlohy parlamentu.</p>
	Kto nám vládne / 3hod	<p>štátna moc</p> <ul style="list-style-type: none"> - výkonná moc - prezident 	<p>Vie popísať priebeh plenárneho zasadnutia parlamentu – NR SR. Vie charakterizovať úlohu prezidenta v zákonodarnom procese. Vie rozlišovať medzi platnosťou zákona a účinnosťou zákona</p> <p>Vie vymenovať, kto a ako vykonáva moc v štáte.</p>

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť 2. STUPEŇ ZŠ - ISCED 2

		- súdna moc	Pozná základné právomoci prezidenta. Pozná význam súdov.
	Vzťah štátu a práva 2 hod	- právo - právny štát - právna istota	Vie definovať pojem právo. Vie zdôvodniť spätosť štátu a práva. Vie uviesť príklady z bežného života na platnosť nadosobnej moci zákona
	Právne normy 2 hod	- norma - právna norma - morálna norma - náboženská norma - estetická norma	Vie charakterizovať jednotlivé druhy noriem. Na konkrétnych príkladoch vie rozlišovať medzi jednotlivými druhmi noriem
	Právne inštitúcie SR 4 hod	- súdy - prokuratúra - advokácia - polícia - notárstvo	Vie popísať funkcie jednotlivých právnych inštitúcií SR. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie súdneho pojednávania na vyučovacej hodine. Vie rozlíšiť služby advokáta a notára.
	Právne vedomie 1 hod	- právne vedomie - vývoj právneho vedomia	Vie popísať prepojenosť právneho vedomia s právnym poriadkom štátu. Vie zdôvodniť praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho právneho vedomia.
	Právny poriadok (systém) SR 2 hod	- právne predpisy - odvetvia práva - verejné právo - súkromné právo	Vie definovať pojem právne predpisy. Vie hierarchizovať pojmy právneho systému SR.

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť 2. STUPEŇ ZŠ - ISCED 2

	<p>Rodinné právo 2 hod</p> <p>Trestné právo 3 hod</p> <p>Občianske právo 3 hod</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon o rodine - manželstvo - rodina - rozvod - Trestný zákon - trestný čin - trestná zodpovednosť - prezumpcia nevinny - predbežné zadržanie - zadržanie - obvinený - obžalovaný - odsúdený - trest Vecné právo, záväzkové právo, nadobúdanie majetku, dedenie 	<p>Vie opísať dve vybrané odvetvia verejného práva. Vie opísať tri vybrané odvetvia súkromného práva.</p> <p>Vie vysvetliť poslanie Zákona o rodine a jeho úlohy. Na základe príkladov z literatúry alebo filmu vie vysvetliť dopad ukončenia manželstva rozvodom na členov rodiny</p> <p>Vie vysvetliť všetky uvedené pojmy. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie, týkajúcej sa trestného činu, na vyučovacej hodine. Vie zdôvodniť potrebu dodržiavania zákonov SR.</p> <p>Vie vysvetliť spôsoby nadobúdania vlastníckeho práva, vie vymenovať typy zmlúv</p>
--	--	---	---

ZŠ P. HOROVA
MICHALOVCE

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť 2. STUPEŇ ZŠ - ISCED 2

--	--	--	--